

Затверджено
на засіданні Вченої Ради
юридичного факультету
Протокол № __ від _____ 2018 р.
Голова Вченої ради
юридичного факультету

д-р юрид. наук, проф. Бурдін В. М.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНІ (МАГІСТЕРСЬКІ) РОБОТИ НА ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Положення розроблене на підставі Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Тимчасового положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 24.11.2015 р., Положення про екзаменаційну комісію у Львівському національному університеті імені Івана Франка від 30.11.2016 р.

Положення про кваліфікаційні (магістерські) роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

1. Загальні положення

Кваліфікаційна (магістерська) робота – самостійно виконана науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти за ступенем «магістр», головною метою і змістом якої є наукові дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки.

Виконання та публічний захист кваліфікаційної (магістерської) роботи здобувачем вищої освіти (студентом) є обов'язковою складовою освітньо-професійної й освітньо-наукової програми підготовки магістра та дозволяє виявити і застосувати поглиблені теоретичні та практичні знання права, уміння, навички правильного тлумачення та застосування правових актів,

загальні засади методології наукової та професійної діяльності, а щодо осіб, які здобувають освітньо-науковий рівень вищої освіти, – виявити та застосувати теоретичні знання, уміння та навички, достатні для продукування нових ідей, розв’язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності. Написана студентом робота повинна відображати його здатність на основі здобутих знань до оригінального мислення та інноваційної діяльності; розв’язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань; зрозуміло та недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують; застосовувати нові підходи та робити прогнози.

2. Організація процесу написання та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи

Студент самостійно (або з допомогою викладача кафедри) обирає тему магістерської роботи із переліку тем, затверджених на засіданні випускової кафедри та на засіданні Вченої Ради юридичного факультету (рішення вводиться в дію розпорядженням декана). Студент може запропонувати до включення у вказаний вище перелік свою тему з обґрунтуванням доцільності її дослідження. Тим студентам, які свого вибору не зробили, тема визначається із затвердженого переліку деканатом. Науковий керівник роботи визначається кафедрою з числа науково-педагогічних працівників із вченими званнями або науковими ступенями. Перелік тем робіт, закріплених за студентами, та наукових керівників затверджується на засіданні Вченої Ради юридичного факультету.

Після визначення наукового керівника роботи, студент повинен з’явитися до нього для погодження індивідуального плану роботи, заповнення завдання на магістерську роботу, в тому числі **календарного плану-графіку** виконання роботи.

Студент зобов'язаний з'являтися до наукового керівника впродовж усього періоду написання магістерської роботи у строки, визначені в календарному плані-графіку виконання роботи у час, визначений науковим керівником, з представленням написаних структурних частин роботи. Науковий керівник роботи зобов'язаний впродовж тижня після представлення студентом структурної частини роботи прочитати її та висловити зауваження.

Під час зустрічей студента із науковим керівником перший отримує консультації щодо виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи, а саме: отримує відповіді на окремі теоретичні або практичні питання, пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

У разі суттєвих порушень, які можуть призвести до зриву встановлених у календарному плані-графіку термінів підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи, науковий керівник роботи зобов'язаний проінформувати завідувача кафедри для прийняття рішення про включення обговорення цього питання до порядку денного засідання кафедри. Питання про стан написання магістерських робіт повинне заслуховуватися на засіданнях кафедри не рідше, ніж два рази на семестр.

Завершена, належним чином оформлена та прошита магістерська робота повинна бути подана студентом науковому керівнику для написання відгуку у строк, визначений у календарному плані-графіку.

Не пізніше ніж за 10 днів до початку захистів магістерських робіт в екзаменаційних комісіях завершена, оформлена відповідним чином та прошита робота із письмовим відгуком наукового керівника повинна бути подана на кафедру. На кафедрі робота відразу реєструється у журналі реєстрації дипломних робіт студентів. У відгуку керівник роботи повинен охарактеризувати діяльність випускника під час виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи. У разі надання негативного відгуку на магістерську роботу науковим керівником, такий відгук повинен бути розгорнутим і містити: обґрунтування актуальності теми, логічності і структури викладення

матеріалу, якості огляду і аналізу літератури, коректності посилань на наведені в тексті цитати інших авторів, коректності й обґрунтованості вибору методів дослідження, якості емпіричного матеріалу, коректності формулювання власних висновків, відповідності висновків меті та завданням роботи, якості оформлення роботи, апробацію результатів дослідження.

Робота має бути підписана автором на титульній та на останній сторінці, а також науковим керівником на титульній сторінці.

До роботи потрібно додати Диск, на якому записаний файл із остаточним текстом роботи. Файл називається за прізвищем автора. Диск повинен бути підписаний прізвищем автора та назвою роботи.

Рішення про допуск роботи до захисту ухвалюється на засіданні випускової кафедри. Завідувач випускової кафедри зобов'язаний подати до деканату факультету списки студентів, допущених до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

За результатами обговорення на засіданні кафедра приймає рішення про недопущення до захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт студентів, які не виконали календарний план-графік і не подали у встановлений термін підготовлену до захисту кваліфікаційну (магістерську) роботу.

Кафедра призначає рецензента роботи із числа викладачів Університету – спеціалістів з відповідної проблематики і передає йому роботу для оцінки з розрахунку, щоб рецензент мав не менше як три дні для прочитання роботи та написання рецензії на неї. Склад рецензентів затверджує декан факультету за поданням завідувача випускової кафедри не пізніше, ніж за місяць до початку захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт. Якщо призначений рецензент із поважних причин не може підготувати рецензію на роботу, то кафедра із затвердженого переліку рецензентів призначає іншого рецензента.

Студент має право ознайомитися із змістом рецензії на свою роботу не пізніше, ніж за день до захисту.

Кваліфікаційна (магістерська) робота із письмовим відгуком наукового керівника, письмовою рецензією, висновком кафедри про допуск студента до захисту, підписом декана та поданням голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи (Додаток В) передається секретарем кафедри у відповідну екзаменаційну комісію (далі - ЕК), в якій буде відбуватися захист роботи, не пізніше ніж за день до початку захистів кваліфікаційних (магістерських) робіт на поточній сесії. Також до ЕК у разі їх наявності можуть подаватися друковані статті студента за темою роботи, документи, що вказують на її практичне застосування тощо.

У визначений день студент повинен з'явитися для публічного захисту роботи. Одержання незадовільної оцінки з попереднього(-их) екзамену(-ів) не є перешкодою для захисту таким студентом магістерської роботи. Захист відбувається перед тією ЕК, яка визначена розпорядженням декана факультету, за умови обов'язкової присутності голови (заступника) комісії та не менше половини складу комісії, а також рецензента. Особиста присутність рецензента під час захисту магістерської роботи є обов'язковою. У разі неможливості рецензента з'явитися у відповідний день на захист роботи з поважних причин, останній повинен: 1) повідомити про це завідувачу кафедри, який у письмовій формі (заявою на ім'я голови ЕК) визначає із числа членів кафедри (за винятком наукового керівника роботи) особу, яка замість рецензента повинна з'явитися на відповідне засідання ЕК для виголошення рецензії; 2) пред'явити у перший робочий день виходу на роботу голові ЕК документ, який підтверджує поважність причини відсутності. Вказані вище документи додаються до документації ЕК.

При оцінюванні магістерської роботи, насамперед, береться до уваги її теоретичний рівень, наукова новизна та практичне значення.

За результатом захисту ЕК приймає рішення про оцінку знань, а також про присвоєння студентам кваліфікації та видачі дипломів (звичайного зразка чи з відзнакою) на засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів ЕК, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості

голосів голос голови ЕК є вирішальним. Рішення ЕК оголошує студентам голова в усній формі у той же день, із занесенням результатів до протоколу засідання ЕК. Помилки та виправлення у протоколах не допускаються.

Повторний захист кваліфікаційної (магістерської) роботи з метою підвищення оцінки заборонений.

У разі незгоди із оцінкою, студент може подати заяву чи скаргу з питань порушення прав або необ'єктивної оцінки голові ЕК, який їх розглядає та приймає відповідні рішення.

3. Наслідки порушення вимог щодо написання чи захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи

- Нез'явлення до наукового керівника роботи:

Написані розділи та підрозділи роботи повинні пред'являтися науковому керівнику для прочитання у строки, визначені у календарному плані-графіку виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Факти нез'явлення студента до наукового керівника і непред'явлення ним структурних частин роботи останньому фіксуються у протоколах засідань кафедри, на яких ці питання слухаються.

- Несвоєчасне подання кваліфікаційної (магістерської) роботи на кафедру:

Якщо завершена, належним чином оформлена та прошита магістерська робота не буде подана науковому керівнику у строк, визначений у календарному плані-графіку, або буде подана пізніше, ніж за 5 днів до дати подання роботи на кафедру, то така робота вважається поданою невчасно і не допускається до рецензування. Факт несвоєчасного подання студентом роботи науковому керівнику фіксується у протоколі засідання кафедри. Рішення про недопущення до захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт студентів, які не виконали календарний план-графік і не подали у

встановлений термін підготовлену до захисту кваліфікаційну (магістерську) роботу приймається випусковою кафедрою.

- Робота не відповідає визначеним вимогам:

Якщо у визначені вище граничні строки подання роботи науковому керівникові подана така робота, яка не відповідає визначеним у цьому Положенні вимогам щодо змісту чи форми магістерської роботи, то науковий керівник не повертає роботу на доопрацювання, а пише негативний відгук із детальним обґрунтуванням у ньому того, які саме змістовні чи формальні вимоги не дотримані. Кваліфікаційна (магістерська) робота із негативним відгуком не передається на рецензування і не допускається до захисту перед екзаменаційною комісією.

Якщо ж робота із позитивним відгуком наукового керівника надійшла своєчасно до рецензента, однак останній виявив, що робота не відповідає визначеним вимогам щодо змісту чи форми роботи, то рецензент пише рецензію на роботу, оцінюючи її негативно. Така робота допускається до захисту перед ЕК, яка з урахуванням особистого ознайомлення членів комісії з роботою, урахуванням оцінки роботи рецензентом та її захисту студентом приймає рішення більшістю голосів від складу комісії про її оцінку.

- Відсутність наукової новизни (лише у роботах, що виконуються за освітньо-науковою програмою):

Такі роботи і їх автори не можуть претендувати на високі позитивні оцінки навіть за умови успішного захисту роботи.

- Плагіат:

Відповідно до Закону «Про вищу освіту», особи, які навчаються у закладах вищої освіти, зобов'язані виконувати вимоги освітньої програми, дотримуючись академічної доброчесності, зокрема не допускати академічний плагіат. Плагіатом вважається оприлюднення (частково або

повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих (оприлюднених) текстів інших авторів без відповідного посилання. При цьому, плагіатом є не лише текстуальні запозичення, зроблені без посилань, але й запозичення ідей (думок) інших науковців без посилання на джерела, у яких такі оприлюднені. А тому, якщо у кваліфікаційній (магістерській) роботі виявлено науковим керівником, рецензентом чи членом ЕК плагіат, то залежно від того, на якому етапі був виявлений плагіат: на таку роботу пишеться негативний відгук науковим керівником з недопущенням роботи до захисту перед ЕК, або негативна рецензія рецензентом, або робота оцінюється незадовільною оцінкою екзаменаційною комісією (якщо плагіат був виявлений в ході захисту роботи).

- *Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи на незадовільну оцінку:*

Студенту, який отримав незадовільну оцінку за захист магістерської роботи перед ЕК, не присвоюється ступінь вищої освіти «магістр» та кваліфікація, не видається диплом і він відраховується з Університету, з видачею академічної довідки встановленого зразка. У таких випадках ЕК приймає рішення про повторний захист роботи з доопрацюванням або написання роботи на нову тему, визначену випусковою кафедрою. Вказане рішення фіксується у протоколі засідання ЕК. Такий студент допускається до повторного захисту дипломної роботи протягом трьох років після закінчення Університету. У разі якщо після закінчення студентом Університету пройшло більше трьох років, право на його повторну атестацію надає Університет за погодженням з МОН України. Якщо незахищена робота отримала позитивну рецензію рецензента і ЕК прийняла рішення про можливість повторного захисту роботи з доопрацюванням, то студент може захищати ту саму роботу, врахувавши висловлені зауваження. У разі наявності негативної рецензії, отримання негативної оцінки на захисті, ЕК приймає рішення про

написання роботи на нову тему. Відбувається це у порядку, визначеному у розділі 2 цього Положення.

- Не з'явлення на захист магістерської роботи:

Неявка на захист магістерської роботи в час роботи ЕК щодо атестації здобувачів вищої освіти без поважної причини має наслідком відрахування студента з Університету. В протоколі засідання ЕК зазначається, що студент є не атестований у зв'язку з неявкою на засідання комісії. Захистити кваліфікаційну (магістерську) роботу у такому випадку студент зможе за правилами описаними вище.

У разі нез'явлення студента з поважних причин для захисту магістерської роботи у день, визначений розкладом захисту робіт, такий студент після пред'явлення документа, який підтверджує поважність причин відсутності на захисті, може захистити кваліфікаційну (магістерську) роботу в інший день, але в межах часу роботи відповідної ЕК щодо атестації здобувачів вищої освіти.

**Методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційних
(магістерських) робіт на здобуття другого (магістерського) рівня вищої
освіти**

Вимоги щодо змісту кваліфікаційної (магістерської) роботи:

Кваліфікаційна (магістерська) робота за змістом є науковою роботою. Тому матеріал повинен у ній викладатися в науковому стилі, з аналізом досліджуваної проблеми. Тобто, щодо кожного питання, яке розглядається у роботі, студент повинен «вести науковий діалог» із тими науковцями, які вже його розглядали. Зокрема, насамперед, варто навести позицію (позиції) тих авторів, які досліджували певне питання. При цьому необхідно зробити посилання на джерела, з яких наведені відповідні цитування. Якщо декілька авторів підтримують одну і ту ж позицію, то доцільно їхні погляди

узагальнити, а не цитувати кожного із них окремо. Далі потрібно проаналізувати зацитовані позиції, тобто критично їх оцінити, із наведенням аргументації. Наступним кроком повинен бути виклад студентом власної думки, підходу щодо вирішення досліджуваної проблеми та наведення аргументів на її користь. У роботах, що виконуються за освітньо-професійною програмою, допускається приєднання до позиції науковця, думка якого поділяється студентом, із наведенням аргументів. Оскільки роботи, які виконуються за освітньо-науковою програмою, повинні містити наукову новизну, мати теоретичне та практичне значення, то студенти, які навчаються за такою програмою, повинні висловлювати власну авторську позицію щодо розв'язання досліджуваних проблем із наведенням аргументів.

Також діалектичний метод наукового пізнання вимагає досліджувати явище у його розвитку з використанням історичного методу; у взаємозв'язку із іншими схожими явищами (як в межах національної правової системи, так і зарубіжних з урахуванням контексту їх існування та функціонування) з використанням порівняльного методу; структуру явища з використанням системно-структурного методу.

Обов'язково в ході написання магістерської роботи потрібно використовувати емпіричні матеріали (матеріали правозастосовної практики, архівні матеріали, результати анкетування, статистичні дані тощо) як приклади, що ілюструють відповідні теоретичні положення, чи як підставу для отримання нових висновків.

Робота обов'язково повинна містити такі структурні частини:

- 1) Титульна сторінка (див. Додаток А);
- 2) Завдання на кваліфікаційну (магістерську) роботу (див. Додаток Б);
- 3) Зміст роботи. Варто прослідкувати, щоб усі вказані у плані роботи структурні частини повністю співпадали за назвою із такими в тексті роботи. У плані вказуються номери сторінок, з яких починається відповідна структурна частина роботи;

4) Вступ. У вступі обов'язково відображаються: а) актуальність досліджуваної теми (соціальний, нормативний, науковий, практичний аспекти); б) мета і завдання роботи; в) об'єкт та предмет дослідження (предмет дослідження завжди є одним із аспектів об'єкта дослідження і повинен збігатися із назвою роботи; об'єкт є ширшим від предмета); г) методи, використані в ході написання роботи; д) наукова новизна одержаних результатів (лише у роботах, що виконуються за освітньо-науковою програмою); е) теоретичне та практичне значення одержаних результатів (лише у роботах, що виконуються за освітньо-науковою програмою); є) структура та загальний обсяг роботи.

5) Основний текст роботи. Складається з розділів та підрозділів. Як правило, повинен містити не менше трьох розділів. Перший розділ роботи повинен включати підрозділи, у яких розкриваються родові поняття (ознаки) до досліджуваного поняття, відображається розвиток певного явища (поняття) від його зародження до сьогоденного стану, що дасть можливість в подальшому зробити прогнози щодо його майбутнього розвитку; досліджується місце досліджуваного поняття (явища) серед схожих понять, зарубіжний досвід правового регулювання досліджуваної проблеми і т.п. Відповідно, інформація, яка міститься у цьому розділі, при написанні інших розділів та підрозділів роботи повинна виконувати методологічну роль, тобто подальше дослідження обраної проблеми повинне здійснюватися з урахуванням положень та висновків, зроблених в першому розділі. У наступних розділах повинні аналізуватися видові ознаки досліджуваного поняття, досліджуватися більш вузькі, прикладні проблеми обраної теми. Бажано в кінці кожного розділу робити Висновки до розділу, які, однак, не повинні текстуально збігатися із кінцевими Висновками до роботи.

б) Висновки. Такі не повинні бути лише скороченим переказом змісту роботи. Інформація, наведена у них, повинна підтверджувати, що були досягнуті мета та завдання роботи, поставлені у вступі. А також у них повинні відображатися найважливіші висновки, зроблені автором роботи,

положення, що містять наукову новизну (лише у роботах, що виконуються за освітньо-науковою програмою).

7) Список використаних джерел. Усі джерела (в тому числі нормативні акти, практика їх застосування тощо), які в нього включені, розміщуються в алфавітному порядку без його поділу на підрозділи. Бібліографічний опис джерел повинен відповідати національному стандарту України ДСТУ 8302:2015. Вказівка на загальну кількість сторінок джерела є обов'язковою!

8) Додатки. Їм присвоюється відповідна нумерація (наприклад, Додаток 1 або Додаток А).

9) Анотації. Виконуються українською та англійською мовами. У них вказуються: прізвище та ініціали автора, назва роботи, сама анотація (не менше 1000 друкованих знаків з пробілами), ключові слова (не більше п'яти слів чи словосполучень).

Написання магістерської роботи варто починати із збирання та опрацювання наукової (монографій, журнальних статей), навчальної літератури, правозастосовної практики, правових актів як чинних, так і історичних джерел, архівних матеріалів і т.п. Доцільно формувати Список використаних джерел в міру їх накопичення.

Порядок написання розділів та підрозділів магістерської роботи визначається студентом за погодженням із науковим керівником в індивідуальному плані роботи та календарному плані-графіку виконання роботи.

Вступ, висновки пишуться після написання усіх розділів та підрозділів роботи.

Вимоги щодо форми кваліфікаційної (магістерської) роботи:

Після кожної цитати чи після кожного викладу думки, яка уже наводилася в літературі іншими дослідниками, повинне робитися посилання

на джерело, у якому відповідна цитата чи думка була опублікована. Посилання можна робити одним із двох способів: посторінкові (внизу сторінки, нумерація наскрізна) або по тексту у квадратних дужках. Щодо останнього, то у квадратних дужках вказується номер джерела у Списку використаних джерел та сторінка (сторінки), на яких опублікований запозичений текст чи ідея (наприклад, [1, с. 1] або [1, с. 1-2]).

Загальний обсяг кваліфікаційної (магістерської) роботи не повинен перевищувати 90 сторінок, а мінімальний обсяг – 70 сторінок (без урахування Списку використаних джерел, Додатків та Анотацій). Титульна сторінка НЕ нумерується.

У змісті і по тексту роботи слова: ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ пишуться великими буквами.

Нумерація таких структурних частин роботи, як ВСТУП, ВИСНОВКИ, Висновки до Розділів, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ, Анотації НЕ здійснюється. Усі інші структурні частини роботи нумеруються арабськими цифрами, при чому підрозділи нумеруються двома цифрами, які розділяються крапкою і перша з яких відображає номер відповідного розділу. Крапки після вказаної нумерації не ставляться.

Кожна самостійна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки.

На захист студенту потрібно підготувати доповідь, у якій варто зупинитися на актуальності обраної теми та на основних висновках, які були одержані в ході написання роботи. Після виголошення доповіді студенту задаються питання з теми роботи, на які він повинен дати вичерпні та обґрунтовані відповіді. Після цього зачитується рецензентом рецензія. Прослухавши рецензію, автору роботи варто висловити свою позицію щодо наведених рецензентом зауважень чи критичних оцінок роботи (наприклад, пояснити нечітко викладені в роботі положення, спробувати навести

додаткові аргументи щодо оспорюваних позицій, погодитися з висловленими рецензентом зауваженнями і т.п.). Для того студенту потрібно ознайомитися на кафедрі із змістом рецензії ще до дня захисту.

ДОДАТКИ

Додаток А

Титульна сторінка

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Юридичний факультет

Кафедра _____

До захисту допускається
Декан факультету

Зав.кафедри _____

проф. _____

« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему:

“

”

Виконав: студент __ курсу, групи ____
спеціальності

(шифр, назва спеціальності)

Керівник

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(прізвище та ініціали)

Львів – 20__

